

Geachte leden Dorpsforum

In ons dorp zijn allerlei ontwikkelingen die het noodzakelijk maken om na te denken over de oprichting van een Dorps- of Zorgcoöperatie. Stichting 't Zorghuus heeft behoefte om haar activiteiten onder te brengen onder een coöperatie, zodat de zeggenschap over de toekomst van 't Zorghuus ook daadwerkelijk bij de inwoners van Ysselsteyn blijft liggen. Verder is de groep MOY in een afrondende fase om te komen tot het aantrekken van een Dorpsondersteuner. Deze dorpsondersteuner zal in een entiteit moeten fungeren die als werkgever kan optreden. Dit geldt mogelijk ook voor andere mensen (bijv. redactie YNB).

En zo zijn er allerlei ontwikkelingen die de Dorpsraad en het Presidium aanleiding geven om de oprichting van een Dorps- of Zorgcoöperatie op de agenda te plaatsen van het Dorpsforum.

In de bijlage is een standaardbeschrijving opgenomen van de doelstelling en een mogelijke aanpak voor een Dorpscoöperatie en een Zorgcoöperatie. De dorpscoöperatie Heide is verder als voorbeeld toegevoegd (meer informatie op hun website).

In de komende vergadering willen wij met het Forum in gesprek over de richting van het mogelijk opzetten van een coöperatie en zullen wij een beroep doen op leden van het Forum om in een werkgroep deel te nemen om dit proces vorm te gaan geven.

Met vriendelijke groet,

Dorpsraad Ysselsteyn en Presidium Dorpsforum

DORPSCOÖPERATIE: SAMEN VOORZIENINGEN CREËREN OF BEHOUDEN

In een dorpscoöperatie werken dorpsbewoners samen om zaken voor elkaar te krijgen. Overheid en gevestigde partijen trekken zich steeds vaker terug uit dorpen. Dorpsvoorzieningen en leefbaarheid staan onder druk. Een dorpscoöperatie zorgt ervoor dat die voorzieningen behouden blijven of nemen (groen) taken van de gemeente over. Inwoners nemen het heft in handen door het oprichten van een dorpscoöperatie.

Kracht van de dorpscoöperatie

Er zijn veel voorbeelden van succesvolle dorpscoöperaties. Zo behielden dorpen bijvoorbeeld zwembaden, buurthuizen, supermarkten, bibliotheek, dorpsvervoer en zorginstellingen dankzij de oprichting van een dorpscoöperatie. De kracht van de coöperatie komt tot volle uiting bij dergelijke burgerinitiatieven.

Vaak is er een aanleiding voor het oprichten van een dorpscoöperatie. Een groep initiatiefnemers ziet voorzieningen verdwijnen uit hun dorp en wil dat graag een halt toe roepen. Voorzieningen die voor de gemeente of exploitant niet kostendekkend zijn worden met sluiting bedreigd. Juist daar bewijzen dorpscoöperaties hun nut.

Voordelen van een dorpscoöperatie

- bij juiste processtappen wordt coöperatie breed gedragen
- bewoners voelen zich meer betrokken bij hun leefomgeving
- er ontstaat meer samenhang en cohesie
- meer inzet van vrijwilligers en eigen bewoners
- eventuele winst vloeit terug in het dorp
- voorzieningen worden vaker kostendekkend in stand gehouden
- Dorpscoöperatie is volwaardig gesprekspartner voor b.v. gemeente of instelling.

Het proces om te komen tot een oprichting

De oprichting van een dorpscoöperatie vraagt om een goede aanpak. De reden hiervoor is dat het succes van de dorpscoöperatie mede wordt bepaald door draagvlak bij de inwoners en inzet van vrijwilligers. Het proces is globaal in een aantal fases onder te verdelen.

Fase 1: de initiatiefgroep

De initiatiefgroep bestaat uit inwoners die samen de schouders er onder willen zetten.

Fase 2: In gesprek met dorpsbewoners

De initiatiefgroep gaat in gesprek met dorpsbewoners om te toetsen of er voldoende draagvlak is maar ook om ideeën op te halen en eventuele knelpunten op te sporen. Ook kan deze fase gebruikt worden om ambassadeurs te vinden.

Fase 3: Samenvatten, delen en focus aanbrengen

De bevindingen van fase 2 vat je samen in een helder document en presenteert je aan de inwoners. Samen met de inwoners ga je aan de slag om focus aan te brengen in het uiteindelijke doel van de dorpscoöperatie. Op die manier creëer je voldoende draagvlak. Start hier al met de ledenwerving

Fase 4: Financiering

Hoe financier je de dorpscoöperatie en hoe ziet de exploitatiebegroting eruit? Een dorpscoöperatie kan niet bestaan zonder inkomsten. Voor de eerste financiering bij oprichting zijn vaak subsidies van gemeentes beschikbaar of van lokale Rabobanken. Ook diverse fondsen zoals bijvoorbeeld Het Oranjefonds financieren graag burgerinitiatieven. Een goed ondernemingsplan helpt daarbij.

Fase 5: Oprichting bij de notaris

Alles is helder, tijd om de statuten uit te werken en de dorpscoöperatie op te richten bij de notaris.

Voorbeeld Dorpscoöperatie Heide

Wat

De Dorpscoöperatie Heide is een ledenorganisatie die is opgericht door de mensen van het dorp Heide in de Gemeente Venray. In opdracht van de leden heeft een gekozen en regelmatig roulerend bestuur de leiding.

Waarom

Het doel van de Dorpscoöperatie is om door middel van, onder andere, het uitbaten van het voormalige schoolgebouw en het organiseren van activiteiten de leefbaarheid in het dorp voor iedere inwoner te vergroten.

Waar

De kernlocatie van de Dorpscoöperatie is het gebouw van de voormalige basisschool De Hei die in 2011 werd gesloten. Daar komen veel gemeenschapsfuncties samen. Dit is ook de locatie waar onze beheerder werkzaam is.

Wie

We werken met veel mensen uit het dorp aan onze leefbaarheid. Op de eerste plaats zijn dat onze vrijwilligers. Ongeveer 40% van de inwoners zet zich in meer of mindere mate in voor de leefbaarheid in ons dorp.wij?

ZORGCOÖPERATIE: SAMEN VOORZIENINGEN REGELEN IN JE DORP OF WIJK

In Nederland komen langzaam steeds meer zorgcoöperaties: vaak sterk lokale initiatieven van bewoners die in aanvulling op de verzekerde zorg en de WMO een aantal belangrijke aspecten zelf willen regelen, en het liefst dichtbij. Het gaat dan om een lokaal spreekuur van een arts of verpleegkundige, mantelzorg, dagactiviteiten, een ontmoetingsplek of maaltijdverzorging. Doel is in veel gevallen om ouderen langer in hun huidige woonomgeving te laten wonen.

De bewoners zijn de leden

Er is veel variëteit in de zorgcoöperaties die er nu zijn, maar het centrale gegeven is dat de bewoners de leden van de coöperatie zijn, en het daarmee ook voor het zeggen hebben. Dit in tegenstelling tot [coöperaties van zorgverleners](#), die juist aan de aanbodkant zitten. Vaak betalen de bewoners een beperkte contributie van circa 10 euro per maand, en daarnaast voor specifieke activiteiten.

De zeggenschap van de bewoners zorgt voor draagvlak, maar kan soms ook botsen met de ambities van initiatiefnemers, of met de kaders die vanuit zorgverzekeraars of gemeenten worden gesteld. Een actief bestuur dat deze tegenstellingen overbrugt is dan essentieel.

Begin van een ontwikkeling

Veel coöperaties richten zich op lichte zorg zoals het gezelschap houden van een oudere met dementie, bewegen voor ouderen, dagbesteding onder begeleiding van vrijwilligers, etc. Hoe meer faciliteiten, zoals een zorgcoördinator, zorgwoningen en samenwerking met professionals voor zwaardere zorg, hoe meer zorg een coöperatie of andere organisatie kan regelen voor de leden. De activiteiten breiden zich meestal uit in de tijd.

Het aantal zorgcoöperaties in Nederland is tot nu toe nog beperkt, maar er is wel duidelijk aandacht voor. Aades-Actiz telde in 2014 zo'n 100 burgerinitiatieven, waarvan 42 zich hadden georganiseerd in een coöperatie. Zes coöperaties in Brabant hebben zich inmiddels verenigd in het Platform Zorgcoöperatie Ontwikkelingen. Behalve Hoogeloon zijn ook Elsendorp, Helenaveen, Heusden, Laarbeek en Mariahout daar onderdeel van. Modellen voor dit soort coöperaties zijn nog in ontwikkeling, er is op dit moment ook nog een grote variëteit in activiteiten. Bij de ene coöperatie is het bedrijfsmatige karakter meer aanwezig dan bij de andere.

Financiering en Right to Challenge

Naast de contributies van de leden kunnen de zorgcoöperaties ook afspraken maken met de gemeenten om aan extra financiering te komen. Dit ligt echter lastig, want voor WMO gelden zijn strakke richtlijnen opgesteld door de rijksoverheid. Wellicht dat op termijn de zorgcoöperaties gebruik gaan maken van het zogenaamde Right to Challenge, waarbij groepen burgers taken van de gemeente over kunnen nemen. Overleg met zorgverzekeraars zou ook een optie zijn, maar dit is lastig omdat in tegenstelling tot één gemeente per locatie, er diverse grote zorgverzekeraars zijn.

Structuur volgt activiteit

Bij de formalisatie van de coöperatie is het belangrijk dat eerst gekeken wordt wat de primaire activiteit is van de coöperatie, hoe de geldstromen lopen en waar de belangrijke besluiten over moeten worden genomen. Pas dan is het mogelijk om goede statuten te maken, die de activiteiten ondersteunen.